

ærede Medlem fra Assens og Udvalgets Mindretal har jo med megen Energi baade i Betænkningen og i Udtalelserne i Dag paaberaabt sig de konsekvente Antimilitarister. Det ærede Medlem fra Assens udtalte som Ordfører til mig: „Der sker jo immervæk noget nyt“, og dette nye saa han deri, at jeg kom til at staa sammen med Præster og Bisper. Det ærede Medlem nikker tilfreds ved denne Tanke. Naa, jeg tror nu ikke, det er saa forfærdelig sjældent, at jeg kommer til at staa sammen med Præster og Biskopper; i hvert Tilfælde vil det altid være mig en Glæde og en Ære at staa sammen med dem, hvor det gælder Sikring mod Samvittighedsvang og om at bevare Samvittighedsfrihed og Trosfrihed og tage Hensyn til andre Menneskers Samvittighed. Det er altsaa ikke saa forfærdelig forbavsende, at vi kommer til at staa sammen i denne Sag. Derimod kan man, hvis man vil give igen — og det bliver man jo undertiden tilbøjelig til ved saadanne Lejligheder —, sige, at det er noget nyt at se det ærede Medlem Arm i Arm med konsekvente Antimilitarister, thi det er deres Udtalelser og deres Henvendelse til Udvalget, det ærede Medlem i første Række paaberaaber sig. De mødes i det Standpunkt at stille sig i Vejen for Lovforslaget. Nu er det vistnok ikke helt usædvanligt i denne Verden, naar man tager Standpunkt paa alleryderste højre Fløj eller paa yderste venstre Fløj; at det hele da gaar i en Cirkel, saa at yderste højre Fløj og yderste venstre Fløj møder hinanden. Det er set før, og det er altsaa ogsaa dette, der under Behandlingen af det foreliggende Spørgsmaal i Øjeblikket synes at være Tilfældet.

Men det er kun den ene Side af Sagen, hvortil jeg blot gør disse Bemærkninger som Svar paa, hvad det ærede Medlem i saa Henseende sagde til mig. Et andet Spørgsmaal er imidlertid, om det ærede Medlem har Ret i, at det ikke vilde betyde nogen Lettelse i den Slags Forhold at gennemføre det Forslag, som Regeringen her har stillet. Dertil kan jeg svare, at i hvert Fald for deres Vedkommende, som af en stærk religiøs Overbevisning interesserer sig for denne Sag, er det Spørgsmaalets fulde Løsning. Ingen af dem vil have nogen Tilbøjelighed til at nægte at udføre de civile Arbejder, som her er Tale om. Og for de andres Vedkommende, de konsekvente Antimilitarister, tror jeg, at det for mange af dem allerede i første Omgang, om jeg saa maa

sige, vil være Løsningen, at de ganske roligt vil gaa til det civile Arbejde til Trods for den Henvendelse, der er rettet til mig af Bekymring for, at dette agitatoriske Vaaben skulde blive taget dem ud af Hænderne. Men det er muligt, at der vil blive nogle tilbage, som virkelig erklærer: Nej, dette Arbejde træder dog i Stedet for Militærtjeneste; og derfor siger de Nej til det og vil fortsætte med at sige Nej; de vil blive ved at demonstrere derimod. Men enhver, der vil tage praktisk paa denne Sag, vil være paa det rene med, at der ikke tilnærmelsesvis er den samme Fristelse dertil, ikke den Tilfredsstillelse derved, ikke den samme Glans og det samme Martyrium for nogen ved at nægte at fælde Træer samtidig med, at andre Borgere bliver Soldater, som ved at nægte at deltage i Militærtjenesten. Der er meget stor Forskel paa de to Ting. Men selv om nogen vilde gøre det, bliver der dog tilbage Lovforslagets udtrykkelige Bestemmelse om, at i saa Fald anvendes der Fængsel i den samme Tid, som deres Tjeneste vilde være. I alle de Henvendelser, jeg har faaet, har Omkvædet været: Vi er villige til at tage vor Straf, naar vi handler i Strid med en saadan Lov, naar det saa kan være forbi dermed. Det er gennem Mellemed, at denne Opfattelse er naaet til mig, bl. a. gennem Forhandlingerne her med Rigsdagsmænd, og jeg tror, at den Opfattelse vil blive den herskende hos de paagældende. Det er den Løsning, der vil være anvendelig overfor dem, som gaar til den alleryderste Grænse, medens den ikke er anvendelig efter den nugældende Lovgivning, fordi denne fører til, at naar de har lidt deres Straf, begynder det hele Spil forfra igen, idet de paagældende stadig skylder deres Militærtjeneste, hvis man ikke vil benytte en Fortolkning, hvorved man til syvende og sidst faar dem anbragt i Forbedringshuset, og dernæst gør gældende, at naar de har været i Forbedringshuset, er de uværdige til at gøre Militærtjeneste.

Det er disse Argumenter, denne Begrundelse, det ærede Medlem har ført i Marken. Men derefter hensyner det ærede Mindretal næsten i haabløs Fortvivlelse overfor den Tilstand, der vilde opstaa, hvis Lovforslaget skulde blive gennemført. Det ærede Mindretal retter nemlig det Spørgsmaal: Hvor glider vi hen, hvis dette gennemføres? Og hvad svarer saa det ærede Mindretal? „Det vil jo ende i det reneste Anarki“. Jeg maa tilstaa, at jeg kan godt forstaa, at adskil-